

Vantaan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Vantaan kaupungin vesilain mukaisesta lupahakemuksesta ja suoja-alueääräyksistä poikkeamiseen, dnro ESAVI/26095/2025, seuraavaa.

Raitiotien suunniteltu linjaus kulkee Fazerilan pohjavesialueella enimmäns osan matkasta alueella, jossa pohjavedenpintaan jää kohtuullinen suojaetäisyys. Paikoin tehtävällä pinnan tasauksella saadaan lisää tarpeellista suojaetäisyyttä pohjavedenpintaan. Ongelmallisia ovat alueet, joissa rakentaminen joudutaan ulottamaan pohjavedenpinnan tason alle, jolloin pohjavettä todennäköisesti suotautuu kaivantoon. Enimmillään pohjavedenpinta voi laskea virtausmallisimulaatioiden perusteella jopa 1,5 m, joskin suurin lasku rajoittuu kaivannon välittömään läheisyyteen. Laajempien kaivantojen vaikutusalueella pinnan laskun on arvioitu olevan muutamia kymmeniä senttimetrejä, mutta vaikutusalueella on useita rakennuksia.

Haitallista pohjavedenpinnan laskua voidaan hakemuksen mukaan tarvittaessa ehkäistä rajaamalla kerralla auki kaivettavan ja kuivana pidettävän kaivannon kokoa sekä suorittamalla kuivatyönä tehtävät työt mahdollisimman nopeasti. Jos mahdollista, olisi tämän lisäksi pyrittävä tekemään työ sellaiseen aikaan, jolloin pohjavedenpinta on alhaalla. Pohjavesivaikutusten on arvioitu rajoittuvan kaivantojen välittömään läheisyyteen, mutta yksityisten vedenottokaivojen pinnanlasku ei ole poissuljettu. Hakemuksen jättämisen jälkeen mahdollisesti tarkentuvan kaivotarkastelun perusteella on arvioitava, onko pinnantarkkailu tarpeen ulottaa käytössä oleviin yksityisiin kaivoihin, jotta myös niihin kohdistuvat edunmenetykset voidaan korvata. Hakijan on korvattava mahdolliset ennalta arvioimattomat haitat tai vahingot täysimääräisinä, kuten hakemuksessa on esitetty.

Hankealueella on pohjavedessä todettu kloorattuja liuottimia tai niiden hajoamistuotteita jo vuosikymmenien ajan. Päästölähdettä ei ole kyetty selvittämään eikä pohjavettä ole saatu puhdistettua. Vaikka koekaivantoihin kertyneestä vedestä ei näitä haitta-aineita ole todettu, on mahdollista, että niitä työkaivantoihin kertyy. Trikloorieteeni on vesiympäristölle vaarallinen aine, jota ei lähtökohtaisesti saa päästää pintaveteen eikä vesihuoltolaitoksen viemäriin. Rakentamisessa on varauduttava kaivantovesien käsittelyyn viivytyksettömästi, jotta haitta-aineita ei pääse maastoon taikka viemäriin. Tarkkailusuunnitelmassa on esitetty, että aktiivihiileen perustuva vesienkäsittelylaitteiston hankinta käynnistetään, jos useammalla (>3) mittauskerralla peräkkäin ylittyy johdettavalle vedelle asetettu raja-arvo (AA-EQS, 10 µg/l). Käsittely on järjestettävä jo aiemmin, jos raja-arvon ylittyminen on merkittävää.

Hakemukseen liitetyn pohjavesiselvityksen mukaan pohjavedenpinnan taso suhteessa maanpintaan vaihtelee suuresti eri puolilla pohjavesialuetta ja virtaussuunnat vaihtelevat osaluueittain. Selvityksen perusteella vaikuttaisi siltä, että haitallisia virtausmuutoksia ei tapahdu.

Täysin ei käy kuitenkaan ilmi, liittyykö rakentamiseen sellaista louhintaa, jolla voisi olla vaikutuksia virtaussuuntiin, erityisesti osa-alueiden 1 ja 2 rajalla.

Mahdollisiin vahinkotilanteisiin on alueella työskentelevillä oltava selkeät toimintamallit siitä, miten poikkeustilanteissa toimitaan ja vahingot minimoidaan. Ottamoiden, vedenottoaivojen ja pohjavesiputkien välittömään läheisyyteen ei saa sijoittaa polttoainesäiliöitä edes tilapäisesti.

Rakentamisen aikaisella toiminnalla ei saa pohjavesialueen veden laatua ja antoisuutta heikentää. Fazerilan pohjavesialueella sijaitsee toimiva pohjavesilaitos, joka käyttää pohjavettä raakavetenään omassa toiminnassaan ja tuotantoprosessissaan sekä toimittaa myös muutamille asuinkiinteistöille talousvetenä. Rakentamisen aikaisessa toiminnassa tulee myös huomioida, että sen seurauksilla ei saa vaikuttaa alueen vesilaitoksen vedenkäsittelyprosessin toimivuuteen (kuten raakaveden sameutumisen), koska sillä voi olla merkitystä myös toimitettavan talousveden laatuun.

Lisäksi alueella on oman kaivon varassa toimivia kiinteistöjä, joiden talousveden laatua ei saa rakentamisen aikaisella toiminnalla heikentää. Alueen talousvesikaivojen veden laatua tulee seurata STM:n asetuksen 401/2001 mukaisesti pohjavesitarkkailun yhteydessä ja ko. tulokset tulee toimittaa Vantaan ympäristökeskukseen.

Luontoarvot on selvitetty ratikan kaavarunkotyön yhteydessä. Vesilain mukaisen hakemuksen kohteena olevan raitotien linjauksen kohdalla tai välittömässä läheisyydessä ei luontoselvityksen mukaan ole lähteitä tai noroja, mutta Rivieranraitio sijoittuu rakentamattomalle metsäalueelle ja läheisyydessä on muita luontoarvoja. Kaivantojen kuivatuksesta aiheutuva pohjavedenpinnan aleneminen tulisi rajata mahdollisimman lyhytaikaiseksi myös luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten minimoimiseksi.

Raitiotien rakentamisen myötä pohjavesialueelle rakennetaan uusia pohjavesisuojuuksia, jotka turvaavat pohjaveden laadullista tilaa mahdollisissa onnettomuus- tai vuototilanteissa. Toimenpiteet toteuttavat Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 asetettua tavoitetta hallita tie- ja rataliikenteen aiheuttamia pohjavesiriskejä Fazerilan pohjavesialueella. Pohjavesisuojuuksien toimivuus on kuitenkin täysin riippuvainen työn toteutuksesta. Rakennusvaiheet on dokumentoitava asianmukaisesti, työn toteutusta on valvottava ja koko prosessissa on noudatettava hyvän laadunhallinnan periaatteita.

Rakentamista ei voi toteuttaa ilman poikkeuksia suoja-aluemääräyksistä 13 ja 22a, joten lupajaosto puoltaa poikkeuksen myöntämistä. Työ pitää kokonaisuudessaan toteuttaa huolellisesti, jotta haitalliset vaikutukset pohjaveden pintaan voidaan minimoida eikä aiheuteta pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lupajaosto puoltaa myös poikkeuksen myöntämistä öljynerotuskaivoja koskevasta määräyksestä 15, kun hulevedet johdetaan hakemuksen mukaisesti hulevesiviemärissä pohjavesialueen ulkopuolelle.

Haettu valmistelulupa koskee puiden kaatoa ja pintamaiden poistoa sekä esikuormituspenkereiden rakentamista. Valmisteluluvan alueelle mahdollisesti sijoittuvat pilaantuneet maat on poistettava ennen esikuormituspenkereiden rakentamista. Valmisteluluvan myöntämiselle päätöksen määräyksiä noudattaen ei muuten ole estettä.

Vantaan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto